

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petii 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5417—1922 Ep.

CIRCULARĂ

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

În baza concluzului Nr. 34/1922 al Ven. Sinod arhidiecezan — Consistorul nostru a decis deschiderea internatului arhidiecezan în Sibiu, strada Berg Nr. 9, cu începerea anului școlar 1922—23, deocamdată pentru 60 (șasezeci) băeți.

În acest internat vor fi primiți în prima linie în mod gratuit orfanii săraci ai preoților și funcționarilor bisericești din arhidieceza noastră, cari cercetează vre-una dintre școlile medii, secundare, civile sau școala normală din Sibiu, apoi — întru cât va fi loc — ca solvenți vor fi primiți copiii preoților în funcțiune și tot ca solvenți vor putea fi eventual primiți și copiii altor părinți ortodocși din arhidieceză.

Ceice doresc să fie primiți în acest internat vor avea să-și înainteze cererile lor Consistorului arhidiecezan în Sibiu, până Marți în 26 August (8 Septembrie), însoțite de următoarele documente:

1. Atestat de botez provăzută cu clauzula oficiului parohial concernent, că petentul și de prezent este credincios al bisericii noastre.

2. Atestat medical.

3. Orfanii de preoți vor alătura și un extras familiar extradat de oficiul parohial cu indicarea numelui și etății tuturor membrilor familiei, a comunei bisericești unde tatăl a servit ca preot, precum și data morții tatălui și date precise și amănunțite cu privire la averea mobilă și imobilă.

Fiecare petent va avea să arate în petiție, la care școală vrea să se înscrie și în ce clasă, și să arate rezultatul cu care a absolvat clasa premergătoare în anul școlar 1921/22.

Taxa internatului pentru cei solvenți va fi de lei 4000 (patru mii) anual și 5 kilograme unsoare sau slănină și se va plăti în patru rate și anume: rata primă de 1000 lei la înscriere, rata a doua de 1000 lei la 1 Noembrie, rata a treia de 1000 lei la 1 Februarie, iar rata a patra de 1000 lei la 1 Mai.

Cei admiși vor fi obligați să aducă cu sine la înscriere următoarele lucruri: 4 cămăși, 4 ismene, 3 cămăși de noapte, 4 perechi ciorapi, 5 perechi obiele, 6 batiste, haine de pat (saltea sau strejac, țol ori plapomă, perină, 2 cearceafuri și 2 fețe de perină pentru schimb și o cuvertură de pat), 3 ștergare, 3 servete, păhar, cuțit, furculiță, lingură pentru supă

și pentru cafea, o ceașcă, 3 farfurii, pepene, săpun, perie de dinți, perie de haine și ghetă, ață, ace, briceag și hainele și încălțăminte necesară.

Internatul se va deschide la 15 Septembrie st. n., numai pentru băeți, deci fetele nu se vor primi.

Onorații protopresbiteri și parohi sânt poftiți a atrage atențiunea preoteselor văduve cari au copii de școală asupra acestui internat, îndemnându-le să și înainteze îndată cererile pentru primirea orfanilor lor în internat.

Reflectanții să arete adresa exactă, pentru a li se comunica rezultatul la cererea înaintată.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat episcopesc, ținută la 13/26 August 1922.

Dr. Nicolae Bălan m. p.,
arhiepiscop și mitropolit

Virgil Nistor m. p.,
secretar.

Nr. 5811 Plen.

CONCURS

Devenind vacant prin renunțare postul de referent școlar în Consistorul arhidiecezan, pentru ocuparea aceluia se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile sânt cele ale asesorilor consistoriali.

Cererile de concurs sânt a se adresa la Consistorul arhidiecezan însoțite cu documentele:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutor teologic.
4. Absolutor despre studiile academice.
5. Certificat de serviciu.
6. Alte eventuale documente de recomandare.

Sibiu, 8 August 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Soartea școlilor confesionale

Sântem aproape de începutul anului școlar și soartea școlilor, înființate sub grija bisericii ortodoxe române, abia acum pare a se apropia de soluție.

Inercarea fostului guvern, de a constrânge biserica la abandonarea școlilor sale prin neacordarea ajutoarelor la salariile învățătorilor confesionali, a produs stări anormale, uneori anarhice, în viața școlară.

Învățătorii noștri, cari în trecutul neamului și-au avut părțica de merit la plămădirea conștiinței naționale, fiind — pe lângă preoțime — străjeri neadormiți la căpătâiul românismului și ortodoxismului prigonit, așteaptă cu drept cuvânt bun tratament din partea factorilor hotărâtori în noua așezare a statului român.

Pornirea de statificare a școlii a îndemnat supremul for al bisericii noastre, congresul național bisericesc din anul trecut, să facă demersuri pe lângă ministerul instrucțiunii publice pentru deslegarea grabnică a problemei școlii confesionale.

Partea cea mai mare a obștei, precum și unii învățători obișnuiseră să arunce vina principală a tristei situații școlare asupra corporațiilor bisericești, zicând «pentru ce biserica nu cedează școlile sale statului român», căci acum nu mai putem avea temere că învățământul public se va îndruma pe căi nesănătoase și primejdioase pentru ființa noastră de români și ortodoci.

La prima vedere așa s'ar părea; — dar având în considerare — între alte motive însemnate — și fluctuațiunile politice de care trebuie să ținem seamă, și neavând garanță deplină că la cârma țării vor ajunge totdeauna persoane crescute la sinul cald al bisericii noastre, preferăm ca școală primară și secundară să rămână sub înrăurirea bisericii, cu atât mai vârtos că viața adevărat creștinească și românească, numai prin școală, influențată de biserica sa, va putea să se reverse asupra cetățenilor noului stat.

Având apoi în vedere jertfele aduse de popor, sub influința bisericii, pe altarul culturii, ridicându-se aproape în toate satele clădiri școlare cu mari jertfe, și având în vedere că în școlile bisericii s'au crescut cetățeni cinstiți și ordonați, — statul român nu trebuie să slăbească și să privească cu neîncredere așezămintele bisericii, ci să le dea sprijinul necesar dezvoltării unei vieți morale.

Pentru școlile confesionale române s'au sistat ajutoarele, ear pentru școlile de stat cu puteri didactice străine s'au acordat salariile cerute de vremea de azi, — așa că acești învățători, cu câte 2—3 școlari, și în noua eră sânt preferați și mai asigurați decât colegii lor români dela școlile noastre confesionale. Asemenea procedare este mai mult decât ciudată...

Nu e mirare deci că o parte din școlile confesionale a rămas fără învățători, și că instrucția a fost provăzută de preoți.

Sperăm că reprezentanții ministerului și ai mitropoliei, întruniți acum în Sibiu, vor aduce hotărâri multumitoare pentru toți, și lucrurile vor lua calea îndreptării spre bine în opera mare de refacere, care cere muncă, și nu vrajbă între frați.

Așteptăm ca toți fruntașii vieții noastre publice să lucreze desinteresat, spre binele neamului, al țării și spre întărirea legii noastre românești.

Numai așa putem nădăjdui că problema școlii noastre confesionale va fi privită cu pricepere și bunăvoință și va fi bine rezolvită. I. C.

Logică... Adversarii școlilor noastre confesionale raționează în chipul următor: Biserica ortodoxă din Ardeal a săvârșit o mare operă; în chestiuni de ordin spiritual ea a fost «Alma mater», sub a cărei aripă ocrotitoare s'au păstrat obiceiurile străbune, limba veche și înțeleaptă, și s'a întărit astfel conștiința națională a poporului. Pentru aceasta noi cei de astăzi, — adică noi adversarii formei confesionale a școlilor, — aducând prinosele recunoștinței bisericii pentru lucrarea indeplinită, avem să începem o nouă operă conform aspirațiilor timpului în care trăim; căci biserica și-a încheiat (?) misiunea, cu vrednicie și-a încheiat, nu-i vorba; — dar, românismul are acum trebuințe nouă, care cer oameni noi și forme nouă...

Pentru ce se cer forme nouă?

Unde stă scris, că misiunea unei biserici s'a sfârșit, câtă vreme ea n'a încetat să existe?

Dacă o biserică, prigonită și săracă, a fost destul de tare ca sub aripile sale, să se păstreze datini, limbă și conștiință națională, — cum se poate ca aceeași biserică, ajunsă în împrejurări favorabile, să nu mai aibă puterea de a lucra potrivit nevoilor vremii?

Astăzi oare nu mai trebuie să muncim pentru păstrarea și întărirea bunelor datini, pentru iubirea de limba și țară?

Sântem atât de numeroși iubitorii de muncă, și sânt necesitățile României întregite atât de reduse, încât neamul nostru victorios se poate ușor lipsi de sprijinul preoțesc?

«Tutela» bisericii *ortodoxe* a fost atât de apăsătoare, încât grija cea mai mare să ne fie a ieși cu orice preț de sub «jugul» ei?

Al cui interes se slujește atunci, când luându-i-se școlile, biserica este împinsă spre scăpătate?

Eată simple întrebări, care se pot spori la infinit.

Funeraliile lui Andrei Bârseanu

Discursul dlui I. Lupaș

Intristată adunare, — Din încredințarea comitetului central al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», de o parte, ear de alta potrivit cu mandatul primit delă Academia Română din București și delă Universitatea din Cluj, îndeplinesc cu acest prilej de jale obștească, o dureroasă datorie încercând a înfățișa în câteva cuvinte valoarea morală și culturală a unei vieți jertfite în întregime pe altarul iubirii de neam și de progres.

În aceste timpuri de cumplită criză morală, — când numărul oamenilor statornici în credințele lor se micșorează din zi în zi, când vigoarea caracterelor firme o vedem adeseori frântă de viforul risipitor, — moartea lui Andrei Bârseanu este în adevăr o pierdere grea pentru viața de obște a neamului și a statului nostru românesc.

De aceea la mormântul lui își împreună jalea slujitorii credinței și bisericii, ai școlii și culturii, ai națiunii și patriei române.

Totuș «Asociațiunea» simte că, alături de văduva adormitului în Domnul, a ei este jalea cea mai apăsătoare, a ei este durerea cea mai adâncă, pe care se crede în drept a o exprima prin cuvintele din plângerea prorocului Ieremia: «Stați și vedeți, de este durere ca durerea mea»...

«Asociațiunea» noastră a rămas acum văduvită de unul dintre cei mai devotați conducători ai săi, de cel mai însuflețit slujitor al

adevărului, al binelui și al frumosului. Căci Andrei Bârseanu făcea parte din vestita pleiadă a dascălilor brașoveni, cari au înțeles chiar dela început, din zilele lui Șaguna și Popasu, să închine întreagă munca lor în serviciul acestor principii călăuzitoare în educația morală și națională a tineretului, izbutind astfel să dea poporului nostru sute și mii de conducători de cea mai înaltă valoare în toate domeniile vieții.

Prin cunoștințele sale vaste, prin talentul său de scriitor în proză și în versuri, prin tactul său pedagogic deosebit de fin, întemeiat în orice împrejurări pe porunca străveche «neminem laedere», dar mai ales prin blândețea și bunătatea sa părintească, Andrei Bârseanu a reușit să fie un adevărat făuritor de caractere, un educator iscusit, al cărui nume va împodobi totdeauna cu cinste pomelnicul strălucit al dascălilor brașoveni, alături de atâtea vrednici tovarăși ai săi de muncă și ideal, cum au fost Gavril Munteanu, Ștefan Iosif, I. Al. Lapedatu, Dr. Ioan Meșotă, Dr. Nicolae Popp, Virgil Onițiu, Dr. Alexandru Bogdan, Tit Liviu Blaga, Dr. Micula și mulți alții.

Literatura română avea în persoana profesorului Bârseanu nu numai un suflet înțelegător al îmbelșugatelor și feluritelor ei frumuseți, ci și un statornic propovăduitor și cultivator al ei. Versurile sprintene și săltărețe, prin cari a reușit el adeseori să exprime simțirile, ce vibrau puternic în sufletul mulțimii, vor trăi în amintirea contemporanilor, ca niște prelungiri din epoca de regalitate poetică a lui Vasile Alecsandri și vor avea darul să vestească posterității una din însușirile sufletesti, cari au făcut ca personalitatea lui Andrei Bârseanu să fie cunoscută, prețuită și iubită în toate ținuturile locuite de români cu știință de carte.

Conferințele sale literare, articolele sale publicate mai ales în «Gazeta Transilvaniei» și în revista pedagogică «Școala și familia», câteva în «Lucefărul» și în «Convorbiri Literare» vădesc calitatea de scriitor a lui Bârseanu, care s'a silit să fie totdeauna un adevărat educator prin faptă și cuvânt, dându și perfect seama de importanța afirmațiunii făcute de vestitul filoromân Edgar Quinet, că «niciodată cărțile nu vor produce schimbări durabile, dacă nu se va adăuga și cuvântul viu, rostit în public. Numai cuvântul duce și comunică viața. Oratorul, predicatorul, misionarul nu sânt numai vestitorii adevărilor propovăduite de dânsii; ei sânt și garanții, martorii acestor adevăruri. Prin aceasta lucrează ei asupra mulțimii. Dacă secolul al XVI-lea ar fi avut numai scriitori și cărți, niciodată el n'ar fi dat naștere reformațiunii»...

În acest înțeles a fost și Bârseanu un predicator de înaltă valoare morală, un neobosit misionar al culturii naționale atât la catedră, cât și în afară de ea prin luminoasele sale conferințe literare și prin mulțimea prelegerilor populare, pe care le ținea ca director al despărțământului Brașov al Asociațiunii, în toate comunele aparținătoare acestui despărțământ.

După ce a publicat vasta istorie a școlilor române din Brașov și a obținut printr'însa premiul Academiei Române, — început a se îndrepta spre dânsul atențiunea tuturor românilor ardeleni doritori de a vedea în fruntea «Asociațiunii» — o personalitate atât de armonioasă, un bărbat a cărui valoare morală și culturală era necontestată.

Astfel adunarea generală, ținută la Sibiu în August 1905 — cu prilejul inaugurării Muzeului etnografic — primind dimisiunea răposatului Dr. Atanasie M. Marienescu, a ales pe profesorul Andrei Bârseanu din Brașov cu mare însuflețire ca vicepreședinte al Asociațiunii.

În această calitate a condus adunările generale din Brașov (1906) Bistrița (1907), Șimleu (1908), Sibiu (1909). Dej (1910) trezind pretutindeni entuziasm și înălțând cugetul numeroasei asistențe spre culmi de culturii și vieții naționale depline. În sfârșit adunarea generală din Blaj l-a ales în vara anului 1911 ca președinte al «Asociațiunii», fapt care l-a îndemnat să părăsească definitiv Brașovul, așezându-se definitiv la Sibiu spre a și putea închina restul vieții, ca o jertfă curată și fără prihană pe altarul acestui așezământ cultural socotit cu drept cuvânt ca o expresiune a unității și solidarității naționale pentru toți românii ciscarpatini.

Cu modestia atât de caracteristică firii sale, spunea Bârseanu în adunarea generală din Brașov că «nu fără sfială s'a hotărât a pași la conducerea «Asociațiunii», știind că în locul acesta au stat odinioară fruntași ca marele arhieru

Andrei Șaguna, ca eruditul Timotei Cipariu, ca vicepreședintele guvernului ardelen, ca neobositul G. B. Rîșu și consilierul Iacob Bologa... și cerea «indulgența» adunării, rugându-o să aibă în vedere «insuficiența puterilor sale» — rugămintea pe care membrii «Asociațiunii» au fost scutiți a o îmolni din binecuvântatul motiv, că puterile lui Andrei Bârseanu s'au afirmat în conducerea acestei instituțiuni culturale din an în an în chip tot mai strălucit și mai cuceritor.

Pe lângă atențiunea meticuloasă și tactul extraordinar de fin, cu care conducea partea administrativă, destul de complicată a acestei vaste organizațiuni culturale sporindu-i în restimp de 14 ani venitele anuale dela 37,140 cor. 75 fil. la 428,692 Lei 60 bani, — Bârseanu aducea la cărma «Asociațiunii» preocupățiuni de ordin literar și cultural, cu desăvârșire corespunzătoare cerințelor atât de multiple și avansate ale deceniilor din urmă. De aceea adunările generale conduse de dânsul dela 1906 — 1921 dela Brașov și până la Sighetul Maramurășului, — au fost adevărate sărbători naționale — sărbători în vechiul înțeles creștinesc, care ține să transforme fiecare prilej de rugăciune în clipe de reculegere și înălțare sufletească prin puterea morală a exemplurilor de credință și sacrificiu, înfățișate neconținut în paginile scripturilor sfinte. Învățămintele, pe cari știa să le culegă din istoria noastră națională, din scrierile și faptele înaintașilor noștri le învesmânta totdeauna într'o formă literară foarte îngrijită, și de o exemplară corectitudine, fiind călăuzit de năzuința statornică de a le presăra cu măiestrie în discursurile sale de deschidere așa, încât ascultătorii rămăneau adânc și durabil impresionați de tăria cuvintelor magistrale.

Își poate oricine da seama de efectul produs asupra românilor sălăgeni, expuși desnaționalizării zilnice, când în adunarea generală din Șimleu, — cu prilejul comemorării centenare a lui Simion Bărnuțiu — președintele «Asociațiunii» subliniind cu toată căldura și puterea glasului său următoarele cuvinte memorabile ale neuitatului îndrumător politic: «Acea ce este apă pentru pești, aerul pentru sburătoare și pentru toate viețuitoarele, ce este lumina pentru vedere, soarele pentru creșterea plantelor, vorba pentru cugetare, aceea e naționalitatea pentru orcare popor; într'însa ne-am născut, ea este mama noastră; de sântem bărbați, ea ne a crescut; de sântem liberi, într'însa ne mișcăm; de sântem vii, într'însa trăim; de sântem supărați, ea ne alină durerea cu cântecele naționale; prin ea vorbim și astăzi cu părinții noștri, cari au trăit înainte cu mii de ani. Naționalitatea e îndemnul cel mai puternic spre lucrare pentru fericirea genului omenesc. Pe care nu-l trage inima a lucra pentru a națiunii sale glorie și fericire, acela nu e decât un egoist pentru umanitate, pe care e păcat că l-a decorat natura cu formă de om. Naționalitatea e libertatea noastră cea din urmă și limanul mântuirii noastre viitoare»...

Cu același prilej glorifica în cuvinte entuziaste năzuința seculară a poporului român din Ardeal de a-și crea din propria sa inițiativă și cu mijloace proprii toate așezămintele necesare pentru ocrotirea și dezvoltarea vieții sale sufletești.

«Miile de școli populare, de care dispunem astăzi, cele câteva școli secundare de băieți și de fete, institutele pentru pregătirea preoților și învățătorilor, feluritele însoțiri culturale, — sânt tot produsele acestui dor de înaintare prin lumină, prinosele aduse de neamul acesta de iobagi pe altarul culturii și care va forma pentru totdeauna cel mai înalt titlu de glorie al lui. Nu din prisosul averilor feudale adunate de veacuri, s'au făcut toate acestea, nici din comorile stoarse dela alții, ci din obolul fostului iobag, pe care mulți îl țineau până eri alaltăeri incapabil de o idee mai înaltă și de un sentiment mai ales, din sudoarea vărsată de el pe ogorul dătorilor de hrană, din opintirea aproape supraomenească a brațelor lui, din fîlerul văduvei, pe care Mântuitorul Hristos l-a prețuit mai mult decât banii de argint și de aur, vărsați cu îngâmfare de cei bogați în visteria bisericii».

Această năzuință spre lumină, vrând să o concretizeze prin o asemănare pe înțelesul tuturor, Bârseanu ia în ajutor povestea populară cu Prâslea cel voinic, care taie din coapza lui o bucată de carne și o dă sgripsoroaicei ca să-l poată scoate din întunec la lumină. «Poporul român, în năzuința sa de a se ridica din întuneric la lumină, nu are-ori a făcut întoc-

mai ca Prâslea, cu singura deosebire, că bucata de carne n'a fost tăiată din coapză, ci din pieptul său. Și dacă istoria viitoare va fi în adevăr nepărtinitoare, va trebui să recunoască cu laudă aceste jertfe pline de abnegațiune, aduse de poporul nostru pentru înaintare prin învățatură... Ar fi un păcat strigător la cer — adaugă fiul preotului din Dârste, crescut cu prescură românească — dacă am da uitării aceste jertfe și dacă nu am căuta să întoarcem fratelui nostru dela țară aceea ce părinții noștri au luat dela el, ca să ne poată crește pe noi. De aceea între cărturarii noștri și între săteni nu poate să fie nici o deosebire de interese, nici o deosebire de aspirațiuni. Cu toții sântem fiii aceleiași familii, vaza unuia este vaza tuturor, binele unuia este și binele celuilalt, iar durerea orișicărui din membrii familiei se reține asupra familiei întregi. Cu toții am răsărit din aceeași tulpină, deși unele ramuri au rămas mai jos, iar altele s'au înălțat mai sus, toate însă se hrănesc din același suc dătător de viață, supt din pământ de aceleași rădăcini. Când aceste rădăcini se vor putrezi sau se vor usca, întreg arborele este amenințat cu peire».

Iată cuvinte vrednice de reîmprospătat cât mai des, fiindcă ele exprimă clar concepțiile unui suflet idealist despre armonia socială și solidaritatea națională. Ce păcat că realitatea crudă a vieții nu i-a îngăduit lui Bârseanu să vadă aceste credințe, mărturisite în timpul robiei noastre, înfăptuindu-se aveau în cuprinsul României întregite.

Ce păcat, că în locul iubirii sincere a poporului dela țară pe care dânsul nu înceta a-l preaslăvi în proză și în versuri, în anul din urmă al vieții sale a trebuit să vadă cu durere disprețul îngâmfit și ironia cea mai sângeroasă ce s'a năpustit cu păgânească cruzime asupra poporului nostru din Transilvania, Banat, Crișana și Maramurăș, jignindu-l în sentimentele sale de frăție românească și despoindu-l sub vâlul de taină al unei nopți de cele mai cardinale drepturi cetățenești, pe care legea statului i le acordase înainte cu 3 ani de zile.

Dar aceste experiențe amare nu au putut să înfrângă energia sufletească și sănătosul optimism care l-au însoțit pe Andrei Bârseanu până în preajma mormântului deschis.

Ca un propovăduitor neobosit al idealului național a luptat Bârseanu și la cârma «Asociațiunii» și între membrii celui-lalt areopag cultural al neamului nostru, în sânul «Academiei Române» care la 1907 i-a oferit locul rămas vacant prin moartea lui Iosif Vulcan dela Oradea-Mare, iar în sesiunea generală din anul acesta l-a distins, după cuviință, alegându-l vicepreședinte al ei. Aci a rostit în Mai 1919 cuvântul de înfrățire al Ardealului desrobii și a citit poemul istoric intitulat «Grăește marea» pe care îl încheie cu următoarele versuri:

«Falc se înalță-a Daciei cetate;
Pe dragostea de neam ea e clădită
Și'n veți de veți va fi nebiruită
Cât caldă fi-va inima de frate!»

Tot aici făcu la 11 Noemvrie 1921 prețioase comunicări despre tipărituri și manuscrise din secolul al XVI-lea, aflate la expoziția aranjată în Sighetul Maramurășului cu prilejul adunării generale din August 1921.

Atât în numele «Asociațiunii», cât și în al «Academiei Române» din București și în al Universității din Cluj, — profesorii căreia vor ști să înfățișeze studenților cu dreaptă recunoștință, strecurată prin lumina adevărului, armonioasă personalitate culturală reprezentativă a profesorului, a scriitorului și Academicianului Andrei Bârseanu, — am însărcinarea de a exprima, cu acest trist prilej, adâncă durere că l-am pierdut, dar și înalta mângăere și mulțumita cea mai cucernică atotputernicului Dumnezeu, care ni l-a hărăzit atât de bun, deștept, cinstit și puritan, încât acum în clipa despărțirii putem cuprinde aprecierile tuturor despre valoarea lui morală și culturală în cuvintele Psalmistului:

Fericit bărbatul
Ce nu i-a fost sfatul
Cu necredincioșii, —
Și cu păcătoșii
N'a stăut la cale
In trebile sale.

Ziua istorică

S'au împlinit Luni, în ziua Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, șase ani, de când România a pornit războiul desrobirii și al unității politice a neamului românesc.

Istorică zi s'a serbat în Sibiu cu evlavie cuvenită și cu nădejdea oricărui bun român, că silințele tuturor se vor îndrepta, în drumul greu ce ne așteaptă, spre consolidarea țării.

In catedrala noastră au slujit sfânta liturghie: asesorul consistorial Lazăr Trifeanu, Dr. A. Crăciunescu prof. seminarial, Tr. Scorobef, asesor cons., V. Nistor, secretar consistorial și diaconul G. Jurebița.

A cuvântat, cu acest prilej, I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul nostru NICOLAE.

In cursul liturghiei a cântat corul mixt, condus de dl Candid Popă, subrevizor școlar.

In biserică au lipsit autoritățile civile și militare, dar a fost numeros public.

Sibiul fără de apă!

Orcăt de curioasă și neverosimilă s'ar părea afirmația de sus, în fața faptului, că Sibiul zace la poalele munților și e traversat de râul Țibin și de iazul ce se scurge din munții Reșinarului: totuși este fapt neîndoielnic că atât populațiunea orașului, cât îndeosebi și instituțiile culturale, liceele, seminarul teologic, internatul de fete ș. a. suferă greu de lipsa de apă de beut, de spălat, de fierț și de apa necesară pentru funcționarea closetelor.

Cauza? Este că puțina apă ce se mai strecoară în apeductul orașului, o prinde și o consumă băile de aburi situate în partea de sus a orașului, ear servitorii orașului o întrebuițează spre stropirea străzilor, ca și când n'ar fi destulă apă pentru aceste scopuri în Țibin și iazul Reșinarului.

Este adevărat că atunci, când apeductul orașului presta încă apă cu mult mai multă decât se cerea spre satisfacerea tuturor cerințelor orașului, i s'a acordat proprietarului băilor de aburi dreptul de a putea folosi surplusul apei din apeduct spre scopurile sale; însă pe lângă expresia condiție, că numai atunci, până când orașul însuși nu va avea trebuință de apă.

Azi orașul, locuitorii și instituțiile sale au mare nevoie de apă. Nu este însă cine să silească pe proprietarul băilor de aburi să țină cont de condiția, sub care i s'a fost încuviințat luarea apei din apeduct.

Tot astfel nu este nime în orașul nostru, care să poată silii pe servitorii orașului, ca apa pentru stropirea străzilor să o ia din Țibin sau din iazul Reșinarului, unde e apă destulă. Și astfel puțintica apă curată din apeduct, se prăpădește în bae și la stropirea străzilor spre marea daună nu numai a locuitorilor și instituțiilor culturale din oraș, ci chiar și spre paguba orașului, care după apă astfel izidită nu-și primește nici taxele obișnuite.

Nr. 6089 Școl.

CONCURS

Din fundațiunea fericitului Episcop Vasile Moga, pentru anul școlar 1922/23, sânt vacante 2 burse de câte 1000 lei, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta în termenul deschis la consistorul arhidiecezan însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Testimoniu de conduită.
4. Alte eventuale documente recomandătoare.

La conferirea de burse se preferă «ceteris paribus» competenți din neamul fundatorului.

Sibiu, 27 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Pelerinajul eparhiei ortodoxe a Vadului la Putna

Consistorul eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, în semn de adâncă evlavie către Ctitorul eparhiei, Marele și Sfântul Ștefan, Voievodul Moldovei, întreprinde un pelerinaj pios la mormântul dela Putna pe ziua de Joi 8/21 Septemvrie 1922.

La acest pelerinaj vor participa în număr însemnat fiii diecezei, protopopii, preoți, învățători, membrii consistorului diecezan și ai sinodului, în frunte cu P. S. Sa episcopul Nicolae, inițiatorul acestui act măreț.

Plecarea din Cluj va fi Luni în 5/18 Septemvrie a. c., la ora 2 dimineața, sosind în Borgo Prund la ora 3 p. m., unde rămân pelerinii peste noapte.

Marți dimineața la ora 9 jum., plecarea la Dorna-Vatra și sosirea la ora 6 p. m., și de acolo legătura cu trenul C. F. R. la Putna.

Ministerul comunicațiilor cu adresa Nr. 13.969, a acordat o reducere de 75% pe C. F. R. Această reducere s'a cerut și pe căile ferate someșene dela Cluj până la Borgo-Prund, și sperăm a o obține.

Pelerinii vor primi dela Consistorul din Cluj bilete de legitimație, pentru exoperarea favorului pe căile ferate.

Preasfințitul chiriarhi ai bisericii noastre, în temeiul votului Sfântului sinod, vor participa în persoană ori prin delegați anunțați și pleacă dela reședințele P. S. Lor pe liniile ferate, cari stau în direcția legătură cu Putna, afară de Oradea-mare care se atașează la Cluj, Luni în 5/18 Septemvrie a. c.

Până la data de față, s'au anunțat 60 de persoane.

Cluj, 23 August 1922.

Consistorul diecezan

Șvabii din Bănat și biserica papistă

Timișoara, 15 August 1922.

Domnule redactor, — Cunoscutul naționalist și publicist șvab, dl Victor Orendi Hommenau, care pe timpul dominațiunii maghiare rămăsese corb alb în mijlocul conaționalilor săi, ceea ce i-a atras, cum se știe, multe năcazuri și persecuțiuni din partea asupritorilor zilei, a publicat în revista germană «Bohemia» din Praga două articole sub titlul «Renașterea germană în Bănat», în care expune situația de azi a poporului său. După ce arată că pe vremea ungușilor aproape nu existau școli germane în Bănat, autorul spune că astăzi șvabii au 200 de școli comunale și confesionale, 11 gimnazii inferioare, și școli primare superioare, 1 gimnaziu superior cu 8 clase, 1 școală normală, numeroase grădini de copii, clase paralele germane la școala de comerț și la cea de meserii, un subsecretar de stat german în ministerul instrucției, conferințe și serbări culturale.

Șvabii, cum arată autorul articolului, se bucură de toate libertățile pentru a-și putea păstra și dezvolta ființa etnică, ceea ce a produs un reviriment național, după epoca îndelungată de asuprire maghiară.

Arată apoi dl Orendi Hommenau că denaționalizarea șvabilor în Bănat din partea maghiarilor s'a putut face numai și numai prin sprijinul și ajutorul bis. rom. cat., și arată totodată că aceasta biserică și astăzi formează, piedeca principală în readucerea lor la matcă.

Cu privire la această piedecă se exprimă în modul următor:

Cea mai mare piedecă a dezvoltării ideii naționale printre șvabi o constituie clerul catolic. Deși imensa majoritatea a parohiilor catolice sânt șvabe și deși majoritatea preoților este de origine șvabă, clerul catolic pune toate piedecile posibile redesteptării naționale a șvabilor, continuând politica maghiară.

Și cu toate acestea se mai găsesc în patria noastră și chiar și în Bănat, la Lugoj, români gr.-cat., infiltrați de bacilul papismului, cari să ne vorbească despre biserica singură mântuitoare, și cari să dorească importarea ordului iezuitic a acestui element destructiv în patria noastră. Ciudată mentalitate!

Bănățeanul

Știrile zilei

Învățământul la sate. O lucrare întinsă se desfășoară în județele vechiului regat pentru construcții de localuri școlare la sate. În special *sătenii* manifestă interes, cum nu s'a mai pomenit, pentru lucruri școlare. Ei înșiși aduc materialele de clădire și fac cărămida de care are trebuință noua școală. Totul se face gratuit. Într'un singur județ, Prahova, sânt în construcție 109 localuri cu 167 săli de clasă. Cel puțin jumătate din clădiri vor fi gata în Sept. a. c., celelalte în primăvara viitoare. Se fac și mari donațiuni în bani. În județul amintit s'au adunat 2 milioane și jumătate lei. Au contribuit, afară de săteni, cari au oferit sume însemnate, și diferite societăți industriale. Dacă bunăvoința și generositatea aceasta se va continua, învățământul la sate în vechiul regat își asigură viitorul în tot ce privește chestiunea localurilor școlare.

Fondul «Andrei Bârseanu». Comitetul central al Asociațiunii a hotărât înființarea unui fond, care să poarte numele regretatului său președinte, Andrei Bârseanu. Pentru acest fond a destinat 10.000 de lei. Institutul «Albina» a contribuit, în acelaș scop, suma de 10 mii lei.

Publicație. În conformitate cu ordinul Nr. 8300 din 17 Iulie 1922, al Ministerului de Agricultură și Domenii Casa Centrală a improprietării București, aducem la cunoștință populațiunii rurale din Județele *Sibiu și Făgăraș*, că cumpărările făcute de țărani asupra pământurilor supuse expropriierii sânt foarte riscate: deci cei interesați să știe că pot fi expropriați din asemenea pământuri. *Nicolae Iancu*, Consilier Agricol al județelor Sibiu și Făgăraș.

Parastas. Duminecă s'a ținut în catedrala Sibiului parastas pentru odihna sufletului mult regretatului *Andrei Bârseanu*. Serviciul divin a fost celebrat de sfinții lor părinți: Dr. A. Crăciunescu, Tr. Scorobef, P. Morușca și diaconul G. Jurebița. A cântat corul Reuniunii meseriașilor români sibieni. Au fost de față la parastas: nemângăiata văduvă, dna Catinca Bârsean, și mulți stimători ai răposatului.

Aviz școlar. Se aduce la cunoștință, că înscrierile la școala primară urbană de stat din Sibiu, pentru anul școlar 1922-23, se fac în cancelaria Direcțiunii, zilnic dela ora 8—12 a. m. și 3—5 p. m. în zilele 1, 2 și 4 Septembrie a. c., pentru elevii ai căror părinți locuiesc în Sibiu, în 5 Septembrie a. c. pentru alți elevi, întrucât ar fi loc. Examenle de corigență și particulare se țin în 31 August a. c. dela ora 8 a. m. On. părinți și tutori sânt poftiți a însoți pe copiii lor la înscriere și a prezenta următoarele documente: Certificat școlar de pe ultima clasă, extras de botez, și certificat de vaccinare, eventual revaccinare.

Diracțiunea

La fondul ziaristilor. Dl. *Ilie Savu*, comerciant în Brașov, a dăruit în amintirea fostului său profesor, Andrei Bârseanu, 500 lei pentru fondul ziaristilor.

Pentru invalizi, văduve și orfani de război. Toți acei invalizi de război, precum și văduve și reprezentanții orfanilor de război, cari locuiesc în Sibiu, chiar și acele văduve ale căror bărbați sânt dispăruți, care posedă condicele nouă de pensii, sau care au certificate dela biroul pensiilor despre taxele lor de întreținere, apoi acei cari mai posed vechile certificate dela «Lichidatura Pensiilor», sânt invitați să se prezinte îndată, precis și punctual, până în 2 Septembrie a. c. ora 8—1 a. m., la casa orașului Sibiu. Se atrage atențiunea că acei cari nu se prezintă la termenul susmenționat, vor primi pensiunea lor abia la solvirea viitoare, care se va face în Decembrie a. c. *Consiliul orășenesc.*

Școala normală «Andrei Șaguna» din Sibiu are lipsă de un portar harnic și conștientios. Reflectanții să se adreseze Economatului școlaii.

Târgul de toamnă al Sibiului se ține în modul următor: Târg de oi în 7, 8 și 9 Sept. Târg de vite în 10 și 11 Sept. Târg de cai în 12 și 13 Sept. Târg de mărfuri în 14 Sept. *Consiliul orășenesc.*

Târg de vite în orașul Cluj se va ține în zilele de 29, 30 și 31 August 1922, la acest târg se pot mână tot felul de vite libere de boală. În 1 Septembrie 1922 se va ține târgul de mărfuri.

Nr. cons. 9620/1922.

Publicațiune

Din partea subsemnatului primar se publică ordinul circular al Ministerului Industriei cu Nr. 35.476 despre regularea noua a comerțului intern cu grâu, făină și pâne. — Ordonanța a intrat în viață la 25 August 1922, în «Monitorul Oficial» din 19 August a apărut și este expusă la Autoritatea Industrială 1. Instanța spre orientare generală. — Dispozițiunile cele mai principale ale sale sânt următoarele:

Prețul grâului loco gara cea mai apropiată a producătorului sau loco moară se fixează cu 30.000 lei pentru vagon. —

Macinarea acestuia trebuie să se facă în proporția de 25% făina albă, 50% făina neagră și 25% tărâte. — Prețul de bază al făinei albe este de lei 5.10, făina neagră lei 3. — și tărâșea lei 2. — loco moară. — Adausurile la aceste prețuri de bază le fixează ministerul la propunerea primăriei comunei, sau orașului respectiv. —

La nerespectarea ordonanței se pedepsește: Morarul, care execută o altă măcinare, sau care cere prețuri mai mari, cu bani dela 1000—5000 lei și închisoare de 8 zile până la 3 luni.

Brutarul care nu produce pâne în raport cu cantitatea preluată de făină la zi, care falsifică calitatea făinei, care vinde cu prețuri mai mari, sau care nu face pânea în greutatea prescrisă, se pedepsește cu 1000—25.000 lei și închisoare de 8 zile până la 3 luni, în caz de repetare, cu 3 luni până la un an. —

Până la asemnarea făinei și până la fixarea definitivă a prețurilor făinei și pâinei pentru Sibiu, pe baza prețurilor de bază mai sus publicate, acordez în mod tranzițional și provizoriu până la revocare, brutarilor din loc autorizația, de a produce pânea din proviziile lor vechi și de a vinde aceasta cu prețul de până acum de lei 4.50 pentru kgr. —

Sibiu, la 25 August 1922. **Primarul**

Nr. 584/922

(155) 1—3

Concurs nou

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Cibu**, protopresbiteratul Geoagiu, se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Concurenții, după prealabila încunoștințare a protopopului, pe lângă stricta observare a dispozițiunilor reglementare, se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuți poporului.

Geoagiu, la 24/11 Iulie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom., în înțelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

ad. Nr. 440/1922

(157) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Urolu**, cu filia **Cărpiniș**, din protopopiatul Geoagiu, se publică un concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele justificatoare subsemnatului în termenul deschis, și pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuți înaintea poporului.

Geoagiu, la 16/29 April 1922'

Oficiul protopopesc al tractului Geoagiu în înțelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

ad Nr. 441/1922

(156) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Rapoltul mare** din protopopiatul Geoagiu se publică un nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele justificatoare subsemnatului Oficiu protopresbiteral în termenul deschis și pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuți poporului.

Geoagiu la 16/29 April 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu în înțelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop.

Nr. (159) 1—1

Licitație minuendă

Pentru renovarea bisericii ort. române din **Cârna**, județul Albei de jos, protopresbiteratul: Alba Iulia — se publică concurs de Licitație minuendă verbală la fața locului în casă parohială din Cârna pe ziua de 3 Septembrie st. m. 1922 ora 10 a. m. pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul esclamării 35 mii de lei.

2. Amatorii de întreprindere vor depune înainte de începerea licitației un vadiu de 10% din prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare.

3. Toate lucrările se vor da unui întreprinzător excepționând pictura.

4. Comuna bisericască își reserva dreptul de a da lucrările spre executare fără considerare la prețul oferit aceluia, în care va avea mai mare încredere.

5. Licitanții nu pot pretinde dela parohia diurn, și spese de călătorie pentru participarea la licitație.

6. Celelalte condițiuni de licitație, precum și proiectul de spese se pot vedea până la ziua de licitație în cancelaria oficiului parohial din Cârna.

Din ședința comitetului parohial din Cârna, ținută la 7/20 August 1922.

Daniel Chirilă
preș. com. par.

Augustin Dura
notar. com.

Ioan Ispas și Simeon Roșu
epitropi.

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericesti, școlare și epitropesti pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școalelor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu, și a marelui mecenat Emanuil Gozdu, precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană și odoare și odăjdii bisericesti, cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Bibliotecă» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantajios prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grabire.

Librăria primește comande și pentru procurarea de sigile și ștampile.

Prețul catalogului: 2 lei, ear porto postal 50 bani.